

Thorsdagen den 17 April 1873.

Kammaren sammanträdde kl. 10 f. m.

I anseende till Herr Grefven och Talmannens frånvaro fördes ordet af Herr vice Talmannen.

Justerades ett protokollsutdrag för den 16 och protokollet för den 4 dennes f. m.; hvarefter anmälde sig och yttrade:

Herr af Klint: Då enligt min öfvertygelse sammanslagningen af flottans korpser är en lifsfråga för vårt sjöförsvär och dess snara verkställande är af yttersta vikt, har jag ej tvekat att med min röst biträda det förslag, som, omnämndt under Litt. A i den Kongl. propositionen, utgjort föremål för Kammarens öfverläggning den dag, för hvilken protokollet nu justerats, ehuruval i samma punkt äfven finnas bestämningar i anseende å aflöningsförmåner och dermed sammanhang egande ämnen, som jag önskade få lösta på ett annat sätt än det ifrågasatta. Det är för den händelsen, man i en framtid likasom förut ej skulle vilja skilja på hufvudsak och bisak, som jag ansett mig böra uppträda, för att till protokollet anföra detta.

Sedan Herr vice Talmannen tillkännagifvit, att Herr Statsrådet Friherre Alströmer anmält sig nu skola på Kongl. Maj:ts nådiga befallning till Kammaren afemna en Kongl. proposition; framträdde Herr Statsrådet och öfverlemnade till Herr vice Talmannen Kongl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen angående anslag till bestriktande af kostnader, förenade med emottagandet och ordnandet af framlidne Hans Maj:t Konung Carl XV:s till svenska staten testamenterade konstsamlingar m. m. och till inlösen af Hans efterlemnade boksamling.

Den Kongl. propositionen blef härefter föredragen och bordlagd.

Föredrogos men begärdes af flere ledamöter ånyo på bordet Stats-Utskottets den 16 dennes bordlagda utlåtanden:

N:o 53, i anledning af Kongl. Maj:ts nådiga proposition angående upphörande af vederbörandes skyldighet att iståndsätta och för framtiden underhålla den med statsbidrag anlagda så kallade Beyershamn på Öland;

N:o 54, i anledning af väckt motion om förbättring i beväringmanskapets utredning och underhåll;

N:o 55, i anledning af Kongl. Maj:ts nådiga proposition rörande förvaltningen af statens till bergshandteringens understöd anslagna skogar;

N:o 56, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition om anvisande af statsunderstöd för iståndsättande och utvidgning af hamnen vid Cimbrishamn;

N:o 57, i anledning af Kongl. Maj:ts nådiga proposition om beviljande af anslag för åvägabringande af vinterväg till Norge från Jäckvik vid sjön Hornavan till riksgränsen i riktningen mot Saltenfjord; samt

N:o 60, i anledning af Kongl. Maj:ts nådiga framställning i fråga om förändradt ordnande af civile tjenstemäns pensionering.

Föredrogos men begärdes af flere ledamöter ånyo på bordet Banko-Utskottets den 16 dennes bordlagda memorial N:o 11, i fråga om beviljande åt Kassören vid Riksbankens afdelningskontor i Göteborg G. N. Stade af eftergift utaf betalningsskyldighet för belånade falska handlingar.

Föredrogos men begärdes af flere ledamöter ånyo på bordet Lag-Utskottets den 16 dennes bordlagda utlåtanden:

N:o 23, i anledning af Kongl. Maj:ts nådiga proposition angående förändrad bestämmelse i fråga om nedgrafven skatt, bottenfynd eller annat dylikt, hvartill egare ej finnes;

N:o 24, i anledning af väckta motioner om ändring af gällande stadganden angående skyldighet att deltaga i byggnad och underhåll af tingshus och häradsfångelse;

N:o 25, i anledning af väckt motion om bestämmandet af vilkor för utländings rätt att anställa rättegång emot svensk undersåte;

N:o 26, i anledning af väckt motion, åsyftande förändrade bestämmelser rörande arbetsordningen inom Högsta Domstolen m. m samt

N:o 27, i anledning af ej mindre Kongl. Maj:ts nådiga proposition med förslag till förordning angående lagfart å fång till fast egendom m. m., än äfven enskilda motioner i samma eller dermed sammanhängande ämnen.

Föredrogs ånyo Konstitutions-Utskottets den 9 och 12 dennes bordlagda memorial N:o 10, med förslag om tillägg till 59 § Riksdagsordningen.

Herr von Gegerfelt: Jag hade ej ämnat yttra mig i denna fråga, men då densamma synes mig vara af den betydelse, att den ej bör afgöras utan all diskussion, har jag nu begärt ordet. Jag finner visserligen det med förslaget åsyftade ändamålet vara i alla hänseenden beaktansvärdt, men det är mot sättet, på hvilket frågan blifvit löst, som en och annan betänklighet synes mig kunna framställas.

Jag fäster mig då i första rummet dervid, att Utskottet föreslagit, att uppskofsfrågan skall behandlas preliminärt och afgöras innan sjelfva ärendet förekommer till hufvudsaklig pröfning. Detta kunde möjligen vara lämpligt om äfven frågan om återförvisning af ett ärende på samma sätt skulle behandlas, men då denna sednare fråga förekommer och afgöres i sammanhang med pröfningen af sjelfva hufvudsaken, och återförvisning, i synnerhet vid slutet af riksdagarne allmänligen begagnas såsom ett medel att vinna uppskof, synes mig oundgängligt att uppskofsfrågan jemväl i sammanhang med hufvudsaken behandlas. Härigenom kunde ock lättare en sammanjemkning mellan Kamrarne åstadkommas, särdeles om den ena beslutat återförvisning och den andra uppskof. Det behandlingssätt jag förordat torde åtminstone ega afgjort företräde, då förslag om uppskof blott inom ena Kammaren blifvit väckt och den andra under tiden företager frågan hufvudsakligen.

Vidare får jag anmärka, att jag icke af Utskottets förslag fått klart för mig, huru Kongl. Maj:ts bifall till uppskof med afgörande af dess propositioner skall kunna erhållas. Uppskofsfråga kan endast undantagsvis komma att väckas förr än mot riksdagens slut. Innan beslut derom hinner att af begge Kamrarne fattas, den underdåniga skrifvelsen uppsätts och justeras, ärendet i Stats-Rådet föredragas och derifrån expedieras har säkerligen den tid förflutit, hvarunder ärendet kunnat afgöras, och Kongl. Maj:ts afslag å framställningen antingen blifva utan följd eller påkalla riksdagens förlängning.

På det att Utskottet må taga dessa anmärkningar under öfvervägande, hemställer jag, att betänkandet måtte varda återremitteradt.

Herr von Geijer: Jag har visserligen ej betänklighet vid att antaga förslaget, utan anser, att detsamma i hufvudsaken är ledande till ett godt mål och kommer att inverka förmånligt på riksdagsarbetets gång. Men jag har mot sjelfva redaktionen några anmärk-

ningar att göra och vågar underställa Kammarens pröfning, huruvida de må anses vara af den vigt, att de i sin mån äfven kunna för-
anleda till en återremiss.

Så vidt jag kan förstå borde uti meningen "förblifver betänkandet hvilande till nästföljande riksdag" ordet riksdag utbytas emot uttrycket "lagtima riksdag", ty afsigten är väl tydligt, att ärendet endast vid en sådan skall upptagas. En annan anmärkning är, att orden "vid riksdagens början" i anledning af den nuvarande Riksdags-ordningens gifna bestämmelser ej synes mig vara rätt välbetänkta. Enligt den gamla Riksdags-ordningen hade Riksdagen, såsom vi veta, tre begynnelseterminer; enligt den nuvarande Riksdags-ordningen skulle riksdagens början vara antingen första dagen då Riksdagen sammanträder eller också den dag då den å Rikssalen emottager statsverkspropositionen; och vid dessa tillfällen kan naturligtvis ej ett dylikt framlemnande ega rum. Meningen synes mig ock kunna helt och hållet utgå, emedan det väl lærer falla temligen af sig sjelft, att vederbörande Utskott skall känna sig skyldigt att under första tiden af nästkommande lagtima riksdag framlägga ett sådant uppskjutet betänkande, på sätt som nu tillgår i afseende å hvilande grundlagsförändringar. Med anledning af hvad jag sålunda haft äran att anföra, får jag anhålla, att betänkandet måtte varda till Utskottet återremitteradt.

Herr Faxe: Försöket att astadkomma ett sådant stadgande som det här ifrågavarande har gjort Utskottet ganska mycken möda. Man har vid förslaget framställande utgått från det antagandet, att ett ärendes uppskjutande måste komma att höra till sällsyntheterna. Om ett utskottsbetänkande, äfven omfattande en stor fråga, inkommer i någorlunda god tid till Riksdagen, antager jag att ytterst sällan förslag komme att väckas om dess uppskjutande till en följande riksdag utan att frågan nästan alltid kommer att antingen slutligen afgöras eller ock återförvisas till Utskottet för ny handläggning. Uppskof torde sålunda endast ifrågakomma, när antingen ett ärende af mera omfattande art inkommer så sent, att Utskottet antagligen ej kan medhinna att afgifva nytt förslag i ämnet, eller ock, vid förnyad handläggning af ärendet, Riksdagen finner sig behöfva längre tid för dess omsorgsfulla behandling, än som då kan egnas deråt. Jag antager ock att dylik fråga alltid, efter föregående öfverenskommelse, väckes samtidigt inom begge Kamrarne, helst sedan kommunikationen mellan Kamrarnes ledamöter, nu mera icke möter någon svårighet sedan vi fått den så kallade "sammanbindningsbanan", och på samma väg kan man ock hastigt erhålla underrättelse om det beslut som fattats. Om Kamrarne stanna i skiljaktiga beslut, förfaller frågan om uppskofvet och ärendet måste upptagas till pröfning. Men skulle så illa åtbära, att betänkandet förekommer så sent, att frågan om dess återförvisning först väckes i aldra sista dagarne af riksdagen, medger jag att svårigheter kunna uppstå, om Kamrarne äro af olika åsikter. Jag tror dock, att i en sådan sak komma Kamrarne nästan alltid att blifva temligen ense. Utskottet har ock föreslagit, att betänkanden, föranledda af Kongl. proposi-

tioner, skulle få uppskjutas, och detta af den anledning, att dessa vanligen innefatta de största och viktigaste frågorna. Man kan t. ex. tänka sig en sådan proposition, som omfattade en ny strafflag eller konkurslag, och det torde vara omöjligt för Riksdagen att på 4 månader besluta i alla delar af en så omfattande fråga. Då kan det vara nödvändigt att göra ett uppskof, men ett sådant bör dock ej få ske med mindre Konungen dertill lemnar sitt samtycke, äfven om Riksdagens sammanvaro skulle förlängas med några dagar. Detta torde dock betyda föga mot vinsten af att få ärendet behörigen behandladt. De anmärkningar den förste talaren gjorde torde således förfalla.

Siste talaren har önskat, att i stället för ordet "riksdag" borde insättas "lagtima riksdag". Det är dock klart, att ej annat än lagtima Riksdag kan åsyftas, enär ej andra ärenden än dem Konungen framlägger få blifva föremål för urtima Riksdags handläggning, och skulle Kongl. Maj:t anse ett sådant uppskjutet ärende böra på urtima riksdag behandlas, bör detta kunna ske. Samme talares andra anmärkning gällde uttrycket "vid riksdagens början". Man har dermed endast velat antyda, att ärendet bör förekomma under de första veckorna eller månaderna af riksdagen, då Kamrarnes ledamöter äro temligen lediga för arbete, och jag tror, att ett sådant stadgande vid tillämpningen ej skall komma att medföra någon tvekan. Jag vågar anhålla, att förslaget måtte blifva förklaradt hvilande till grundlagsenlig behandling.

Friherre De Geer: För den sunda utvecklingen af vårt politiska lif tror jag, att det är af en synnerlig vikt, att riksdagsmannakallet ej måtte blifva ett uteslutande lefnadsyrke, utan komma att utöfvas af personer, som hafva en annan medborgerlig verksamhet, och för att detta skall kunna låta sig göra, anser jag nödvändigt, att Riksdagens sammanvaro ej utsträcker utöfver fyra månader om året. En tredjedel af året är redan en ganska dryg tid för personer, som hafva enskilda angelägenheter eller allmänna befattningar att sköta. Men oaktadt tiden således är ganska lång för riksdagsmännen, är den dock alltför kort för Riksdagen att medhinna en grundlig pröfning af de förslag utaf större omfattning, som ej sällan måste förekomma, i synnerhet af mera genomgripande lagförslag. Det fordras redan för Utskottet några månader att bereda ett sådant ärende, och handläggningen i Kamrarne måste blifva otillfredsställande, om den skall ske omedelbart efter det Utskottets förslag inkommit; denna granskning med deraf föranledda återremisser och nya förslag, som i sin ordning åter måste pröfvas, fordrar också sin dryga tid. Det är därför med glädje jag helsar ett förslag, som afses att bereda en utväg för Riksdagen att på ett mera omsorgsfullt sätt handlägga dylika, mera omfattande frågor, utan att Riksdagen därför behöfver förlängas. Att, såsom en reservant mot Utskottets betänkande föreslagit, undantaga Kongl. propositioner från möjligheten att underkastas ett sådant uppskof som här är i fråga, skulle jag anse vara en stor försämring, och heldre än att, för undvikande af de olägenheter som af en talare nyss förmenats kunna af ett sådant uppskofsbeslut uppstå,

uppskof denna del af förslaget, skulle jag vilja medgifva, att ett uppskof med behandlingen af Kongl. Maj:ts propositioner borde få ega rum, utan att Kongl. Maj:ts tillstånd dertill skulle behöfvas. Enligt min tanke är det nemligen just för behandlingen af Kongl. propositioner som detta förslag är af största behof påkalladt. De större lagförslag, som Riksdagen har att handlägga, komma säkerligen att i de flesta fall hafva sitt upphof i Kongl. propositioner, och dessa förslag kunna lätteligen tänkas vara af den omfattning, att det torde blifva nära nog omöjligt för Riksdagen att, under den tid en lagtima riksdag vanligen räcker, på ett fullt tillfredsställande sätt handlägga dem; jag vill som exempel nämna förslag till en ny utsökningslag eller rättegångslag, för att ej tala om en hel ny civillag. Ett sådant uppskof kan vara behöfligt äfven för Kongl. propositioner af en något mindre omfattning, om dessa inkomma sedan Riksdagen redan en längre tid varit samlad, hvarpå åtskilliga exempel under de sista riksdagarne torde kunna anföras. Jag kan, för min del, ej heller finna, att någonting förnärmande för Regeringen ligger deruti, att det medgäfvos Riksdagen att uppskjuta med fattandet af beslut öfver en Kongl. proposition, då Riksdagen har rätt att afslå en sådan helt och hållet.

I afseende å redaktionen af förslaget skulle jag äfven kunna framställa några anmärkingar. Det vill synas mig att af Utskottets redaktion ej är fullt tydligt, huruvida förslaget om uppskof skall väckas inom båda Kamrarne, eller om det kan vara nog att det väckes inom den ena Kammaren och sedermera delgifves den andra. Af motiven framgår väl, att Utskottet ansett en sådan fråga böra väckas i båda Kamrarne, sist vid det tillfälle betänkandet andra gången bordlagts. Men jag tror, att det måhända ej varit alldeles öfverhödigt att utsätta det. Deremot anser jag det vara mindre behöfligt att, såsom Utskottet hemställt, i grundlagen meddelas föreskrift, huru ett så beskaffadt uppskjutet ärende skall vid påföljande riksdag framläggas. Sådan föreskrift finnes ej i fråga om förslag till grundlagsändringar, hvilka göras hvilande, men det oaktadt hade ej några svårigheter uppstått att få dessa framlagda af Konstitutions-Utskottet, och sannolikt skulle förhållandet blifva detsamma med dessa ärenden. Det kan visserligen ej vara skadligt att i denna paragraf intages ett stadgande, sådant som det ifrågasatta, men derigenom kommer den paragraf i Riksdags-ordningen, som handlar om behandlingen af grundlagsförslagen, att synas ofullständig. Föreskriften borde gälla såväl i ena som andra hänseendet och synes mig hafva sin rätta plats i de reglementariska föreskrifterna, och skulle något stadgande i frågan intagas der, anser jag väl så lämpligt, att det, på sätt reservanten föreslagit, bestämmes, att det uppskjutna betänkandet skall anmälas af talmännen.

Dessa mina anmärkingar äro af den obetydliga beskaffenhet, att jag ej skulle framställt dem, om jag ej önskat att, för den händelse en återremiss skulle blifva beslutad, Utskottet äfven ville taga dem i öfvervägande. För min del anser jag dock förslaget i sitt nuvarande skick innefatta en så stor förbättring, att jag ej har något emot att detsamma nu förklaras hvilande.

Herr Hallenborg: Det kan ej annat än vara för Utskottets ledamöter tillfredsställande, att det förslag, som här framställts, till sitt *syfte* blifvit gilladt af alla de talare, som hittills uppträdt, och jag vågar också tro att, om någon förändring är nödvändig och nyttig, så är det en sådan som denna. Vi hafva nu efter 7 års erfarenhet hunnit få kännedom om riksdagsmaskineriets gång och verksamhet, och vi hafva ärligen funnit, huruledes under den första tiden af riksdagen, åtminstone de ledamöter af Kamrarne, som ej hafva plats i Utskott, äro föga upptagne af sin riksdagsmannaverksamhet, men att detta mot slutet af riksdagen kommer efter, och att Kamrarne då överhoppas med arbete. Detta är ett förhållande, som är ganska betänkligt, och detta hopande af göromål på riksdagens sista dagar gör för många af dess ledamöter omöjligt att intränga i viktiga och omfattande frågor, hvilka sålunda på grund af bristande tid och insigter ej kunna blifva föremål för den grundliga pröfning, hvaraf de äro förtjenta. Jag tror också att, i synnerhet i vissa frågor, det kan vara högst fördelaktigt, att representanterne få tid på sig att emellan riksdagarne få tänka sig in i dessa frågor och äfven inhemta den opinion, som är rådande. Jag är förvissad, att på sådant sätt frågorna ofta skulle blifva vida bättre utredda, till fromma för landet, än förhållandet nu är.

Här hafva åtskilliga anmärkningar blifvit gjorda i afseende å förslagens redaktion, hvilka dock synas mig icke vara af beskaffenhet att böra föranleda en återremiss. Den förste talare, som *försvarede* Utskottets betänkande, vederlade fullständigt de anmärkningar, som de begge förste talarne framställde. Af desse sistnämnde talare sökte den förste framhålla de svårigheter, med hvilka det skulle vara förbundet för Kamrarne att meddela sig med hvarandra i dylika ärenden. Utskottet har varit af den tanke, att en så beskaffad fråga, som om uppskof med ett ärende, bör kunna utan svårighet väckas samtidigt inom båda Kamrarne, och jag tror verkligen, att öfverenskommelse derom kan utan alla officiella meddelanden med största lätthet träffas Kamrarnes ledamöter emellan. Hvad angår den andre talarens anmärkning, att det i förslaget borde hetat "lagtima riksdag", har denna anmärkning redan blifvit vederlagd genom erinran att vid urtima riksdag endast få förekomma det eller de ärenden, Konungen bestämmer. I afseende å Friherre De Geers anmärkning, att det vore obehöfligt att i grundlagen intaga stadganden, huru det skulle tillgå, då frågan vid en påföljande riksdag skulle företagas till behandling, tillåter jag mig nämna, att i detta afseende en ganska lång diskussion förelupit inom Utskottet. De funnos bland Utskottets ledamöter, som ansågo, att Konstitutions-Utskottet borde framlägga sådana uppskjutna betänkanden på samma sätt, som sker med hvilande grundlagsförslag; andra åter ansågo, att ett dylikt uppdrag lämpligen borde öfverlemnas åt Kansli-deputerade. Alla voro dock ense om, att man borde fastställa någon form, enligt hvilken sådana betänkanden skulle komma till Kamrarnes kännedom, och då ärenden, som behandlats af särskildt Utskott, — när dylikt ej vore ett permanent — icke kunde af detsamma vid en annan riksdag framlämnas, ansåg man rättast, att ett dylikt uppdrag lemnades det Utskott, dit frågan egent-

ligen hörde. Det är visserligen sannt, att man mången gång, genom att vilja vara allt för tydlig, blir otydlig, men jag tror ej, att detta tillägg innebär en sådan otydlighet, att detsamma kan på något sätt vara förvillande, eller bör föranleda till återremiss. Konstitutions-Utskottet har nyligen fått fyra nya motioner till sig remitterade, och skulle denna fråga återförvisas, kommer endast derigenom antalet af de ärenden, som i riksdagens sista stund framläggas, att ytterligare förökas.

Jag får vördsamt anhålla, att förslaget må förklaras hvilande till grundlagsenlig behandling.

Herr von Ehrenheim: Det har för Konstitutions-Utskottets ledamöter varit en tillfredsställelse att förnimma, att det nu framställda förslaget blifvit så välvilligt bemött. Utskottets ledamöter hafva ej kunnat underlåta att erfarra, att huru stor enhälligheten än varit i afseende å sjelfva saken eller det mål man önskat vinna, hafva dock ej så ringa svårigheter erbjudit sig med afseende å den formela delen af frågan. Det har derföre varit glädjande, att de anmärkningar, som här blifvit framställda, ej varit strängare. Och lika med de utskottsledamöter, som redan yttrat sig, tror jag, att dessa anmärkningar ej äro af så stor vikt, att, om man vill saken, man i anledning af dem behöfver återremittera frågan. Det kan nemligen ej vara tvifvel underkastadt, att ju icke i en fråga af vikt och hvars uppskjutande kan komma i fråga, meddelanden mellan Kamrarnes ledamöter kunna ega rum, så att utan några särskilda formaliteter frågan samtidigt kan väckas i båda Kamrarne. Derigenom synes mig en särskild föreskrift i grundlagen, att så skall ske, vara praktiskt obehöflig. I Utskottet var ock fråga om att ej intaga någon föreskrift om huru uppskjutet ärende vid den påföljande riksdagen skall framläggas till behandling, emedan en likartad föreskrift ej förekom i afseende å grundlagsförslag. I sistnämnda hänseende är emellertid en sådan föreskrift obehöflig, emedan ett sådant förslag endast kan behandlas af ett Utskott. Annorlunda är emellertid förhållandet med dessa frågor, synnerligast dem som öfverlemnats till särskildt Utskotts behandling. Särskildt Utskott finnes nemligen endast för en riksdag, och om alla föreskrifter saknas huru det skall tillgå med ärenden, som af sådant Utskott behandlats, kan man föreställa sig att formela svårigheter eller en förlägenhet i detta fall skulle kunna uppstå. Det är hufvudsakligen med afseende å sistnämnda omständighet, som Konstitutions-Utskottet intagit föreskriften.

Enligt min tanke, är det af synnerligen stor vikt att, på sätt Utskottet föreslagit, äfven Kongl. propositioner få uppskjutas, dock endast med Konungens samtycke. Det är nemligen, såsom en föregående talare redan angifvit, sannolikt, att de flesta, mera omfattande frågor komma under Riksdagens handläggning, på grund af dylik proposition, så att hufvudämålet med förändringen skulle gå föröradt om icke sådana propositioner finge uppskjutas, och jag kan ej tro, att det skall behöfvas så lång tid, som den förste talaren syntes antaga, för att erhålla Konungens samtycke till ett ifrågasatt

uppskof med behandlingen af en proposition, att tidsutdrägt skulle kunna verka hinderligt för saken.

Det torde väl ej heller vara sannolikt, att ett sådant medgifvande vägras, då det väl lär ligga i Regeringens intresse att ärendena blifva grundligt behandlade inom Riksdagen.

Jag hemställer vördsamt att förslaget måtte förklaras hvilande tiil grundlagsenlig behandling.

Grefve Hamilton, Henning: Om Konstitutions-Utskottet verkligen vid denna riksdag blifvit alldeles utarbetadt genom den mängd af göromål som till detsamma öfverlemnats, skulle jag ej hafva hjerta att nu uppträda med anhållan att få förena mig med dem, som yrkat återremiss. Men äfven med kännedom om, att Utskottet nyligen fått till sin handläggning öfverlemnade ytterligare fyra motioner, tror jag, att vi kunna vara lugna i medvetandet, att Konstitutions-Utskottets ledamöter vid denna riksdag ej varit bland de värst ansträngda. I afseende å nu föreliggande förslag hafva några anmärkingar blifvit gjorda mot redaktionen, hvilka väl ej äro af den väsentliga vigt att de, om intet annat förekommit, bort förhindra förslagets förklarande såsom hvilande. Jag vill emellertid ej dermed hafva sagdt, att icke de, som här af Herr von Geijer blifvit framställda, synas mig hafva skäl för sig. Det kan ej vara någon tvekan att, äfven om med den föreslagna ordalydelsen, ett uppskjutet förslag måste framläggas vid den näst efter uppskofvet följande *lagtima* riksdagen och icke på en urtima, om en sådan skulle inträffa på mellantiden, enär 2 § Riksdags-ordningen tydligen förklarar, hvilka ärenden på en urtima riksdag få behandlas. Å andra sidan ser det likväl illa ut, att då en paragraf i grundlagen innehåller en dylik tydlig bestämning, i afseende å de ärenden, hvilka af urtima Riksdag få behandlas, en annan paragraf införes, hvars lydelse i och för sig står i strid med den förstnämnda paragrafen. Hvad angår uttrycket "riksdagens början", skulle jag deremot ej hafva något att invända. så vidt icke 34 § Riksdags-ordningen uttryckligen bestämde hvad som är riksdagens början, och vid detta tillfälle kan ju ej betänkandet framläggas, emedan det ännu ej finnes något Utskott, som skulle kunna fullgöra detta åliggande.

Det är likväl ej för att göra dessa anmärkingar jag begärde ordet, utan derföre, att jag i hufvudfrågan hyser betänkligheter i alldeles motsatt syfte mot den föregående talaren. Han ansåg nemligen, att det vore viktigast att just de Kongl. propositionerna skulle kunna uppskjutas, hvaremot jag i detta hänseende är af en motsatt åsigt. Skälet till uppskof bör väl vara, åtminstone i de flesta fall, att frågan ej hunnit få nödig utredning, och att man derföre önskar till en följande riksdag uppskjuta densamma, på det att hvar och en må kunna under tiden hinna förskaffa sig nödiga upplysningar och insigter. Men då uppskof, enligt Utskottets åsigt, kan begäras vid det tillfälle, då ett redan ingifvet utskottsbetänkande andra gången bordlägges, förutsätter detta, hvad en Kongl. proposition angår, att denna först erhållit den fullständiga utredning, som är Stats-Rådets skyldighet att gifva innan saken kommer till Riksdagen, och sedermera

den pröfning, som Utskottet varit i stånd att egna den. Jag tror således, att detta skäl till uppskof, eller brist på utredning af frågan, här ej bör kunna föreännas.

Jag har likväl också en annan betänklighet i detta hänseende, som är större, och den är, att jag anser, att Riksdagen ej bör till Kongl. Maj:t göra en framställning, på hvilken Kongl. Maj:t ej kan gifva ett nekande svar. Det är nemligen klart, att Riksdagen ej begär ett uppskof med en propositions behandling, om ej Riksdagen fäster afseende vid densamma, ehuruval den anser sig sakna tillräcklig tid för fattande af beslut deröfver eller finner tidpunkten för besluts fattande olämplig. Nekas då uppskofvet, finnes för Riksdagen ej annan utväg än afslå den Kongl. propositionen, och således skulle Kongl. Maj:ts nekande vara liktydigt dermed, att han låter sitt förslag falla. Jag är på det hela taget mera böjd för antagandet af den form reservanten gifvit åt förslaget, men anser bäst att Utskottet välvilligt tager de anmärkningar, som blifvit gjorda, under öfvervägande, och förenar jag mig derföre med dem, som yrkat återremiss.

Herr Faxe: Jag anhåller blott att med några ord få bemöta den siste talarens yttrande i afseende å det, enligt hans förmenande, föga lämpliga i att uppskjuta behandlingen af utskottsbetänkanden, föranledda af Kongl. propositioner, från den ena riksdagen till den andra. Jag måste framhålla, att dessa förslag må vara huru väl utredda som helst af Regeringen och Högsta Domstolens ledamöter samt vederbörande Utskott, kunna de dock vara af den omfattning, att det blir omöjligt för Riksdagen att slutbehandla dem under den korta tid Riksdagen är tillsammans. Talaren har sagt, att Konungen skulle vara nära nog tvungen att bifalia Riksdagens anhållan om uppskof, emedan ärendet eljest skulle afslås. Det är dock samma förhållande redan nu i afseende å grundlagsförslag, ty, enligt 64 § Riksdags-ordningen kan med beslutet öfver hvilande sådana uppskjutas, derest Konungen dertill lemnar sitt samtycke. Nödvärdigt anser jag det emellertid vara att hänskjuta frågan om uppskof till Konungen, derföre att en dylik förordning kan innefatta anslagsfördringar, om hvilkas utgående eller icke det skulle vara orätt att ej fatta beslut. Jag antager att, då frågan om uppskof med slutliga behandlingen af en Kongl. proposition förekommer vid riksdagen, äro Konungens rådgifvare närvarande, och Riksdagen får redan då tillfälle att erfara, huruvida man har att hoppas bifall till uppskofs-förslaget eller ej. Derjemte finnes det för Konungens rådgifvare möjlighet att inför representationen framhålla skälen, hvarföre uppskofvet skulle vara skadligt.

Det är visserligen sannt, att Konstitutions-Utskottet haft mycket ringa sysselsättning under innevarande riksdag, men om det är skäl att återförvisa betänkandet, torde ej bero derpå utan på beskaffenheten af de anmärkningar, som blifvit gjorda, och jag tror neppeligen, att Utskottet med anledning af dem kan komma till annat resultat än betänkandet utvisar.

Jag fortfar i mitt yrkande.

Sedan öfverläggningen härefter förklarats slutad samt Herr vice Talmannen yttrat, att under densamma hade yrkats, dels att det förevarande förslaget skulle antagas att hvila till vidare grundlagsenlig behandling, och dels att detsamma måtte till Utskottet återförvisas; framställde Herr vice Talmannen först proposition på förslaget antagande att hvila, hvartill svarades många ja, blandade med nej, och sedermera proposition på återremiss deraf, då svaren utföllo med många nej, blandade med ja; hvaruppå och efter det proposition på förslaget antagande att hvila ånyo blifvit gjord samt med många ja, blandade med nej, besvarad, Herr vice Talmannen förklarade sig nu hafva funnit ja öfvervägande.

Föredrogs ånyo och bifölls Stats-Utskottets den 9 och 12 dennes bordlagda memorial N:o 47, i fråga om rättighet för Fullmäktige i Riksgälds-kontoret att förfoga öfver lön och arvode för tjänst inom nämnda kontor, som är eller blifver ledig.

Föredrogs ånyo och bifölls Bevilnings-Utskottets den 9 och 12 d:s bordlagda betänkande N:o 6, angående väckt motion om upphörande af den nu stadgade tullfriheten för varor, som för de Kongl. hofvens räkning införas.

Föredrogs ånyo och bifölls Lag-Utskottets den 9 och 12 dennes bordlagda utlåtanden:

N:o 19, i anledning af väckt motion om åtgärder till befrämjande af en ändamålsenlig skogshushållning;

N:o 20, i anledning af väckt motion om ändring i gällande skiftesstadga; samt

N:o 21, i anledning af väckt motion, åsyftande närmare bestämmelser rörande exekutiv försäljning af fast egendom.

Föredrogs ånyo och bifölls Stats-Utskottets den 12 och 16 dennes bordlagda utlåtanden:

N:o 48, i anledning af Kongl. Maj:ts nådiga proposition om anslag för värmelednings inrättande uti det nya posthuset i Stockholm;

N:o 49, i anledning af Kongl. Maj:ts nådiga proposition angående befrielse för redogöraren vid artilleriförråden å Carlstens fästning, Tygskrifvaren Carl Fredrik Mellbin från betalning af ett honom ådömdt ersättningsbelopp; samt

N:o 50, i anledning af Kongl. Maj:ts nådiga proposition om eftergift af ett delegare i sterbhuset efter Båtföraren Anders Andreasson i Styrso Tången ådömdt belopp.

Vid föredragning af Stats-Utskottets den 12 och 16 dennes bordlagda memorial N:o 51, med förslag till voteringspropositioner i anledning af Kamrarnes skiljaktiga beslut rörande tvänne punkter i Stats-Utskottets utlåtande N:o 44, angående statsbidrag till vägars anläggning och förbättring, bro- och hamnbyggnader samt vattenkommunikationer, äfvensom sjösänkningar och andra vattenaftappningsföretag; godkände Kammaren de föreslagna voteringspropositionerna.

Vid föredragning af Stats-Utskottets den 12 och 16 dennes bordlagda memorial N:o 52, med förslag till voteringspropositioner i anledning af Kamrarnes skiljaktiga beslut uti åtskilliga frågor rörande anslagen under riksstatens nionde hufvudtitel; godkändes de i 1—4 punkterna föreslagna voteringspropositioner och lades den 5:te punkten till handlingarne.

Efter föredragning af Stats-Utskottets den 12 och 16 dennes bordlagda memorial N:o 58, med förslag till voteringspropositioner i anledning af Kamrarnes skiljaktiga beslut uti åtskilliga frågor rörande anslagen under riksstatens femte hufvudtitel; godkände Kammaren de i 1:sta, 2:dra, 4:de, 5:te och 6:te punkterna föreslagna voteringspropositioner och lade 3:dje och 7:de punkterna till handlingarne.

Vid föredragning af Stats-Utskottets den 12 och 16 dennes bordlagda memorial N:o 59, med förslag till voteringspropositioner i anledning af Kamrarnes skiljaktiga beslut uti tvänne frågor, rörande anslag under riksstatens åttonde hufvudtitel; godkändes de i 1:sta och 2:dra punkterna föreslagna voteringspropositioner och lades den 3:dje punkten till handlingarne.

Anmäldes och bordlades Stats-Utskottets memorial N:o 61, om anvisande af de i Regeringsformens 63 § föreskrifna kreditivsummor.

Kammaren åtskiljdes kl. 11 f. m.

In fidem
O. Brakel.

Lördagen den 19 April 1873.

Kammaren sammanträdde kl. 10 f. m.

Justerades 4 protokollsutdrag för den 17 och protokollet för den 4 dennes e. m.

Upplästes och godkändes Stats-Utskottets förslag till Riksdagens underdåniga skrivelser:

N:o 21, angående medgifvet tillstånd för vederbörande låntagare att få bibehålla och i stadgad ordning återgålda beviljad statslån för uttappning af sjön Wesan i Blekinge län;

N:o 22, angående indragning af åtskilliga till utgående från manufakturmedlen anvisade anslag;

N:o 23, angående förändring i föreskrifterna rörande premier för inom Westernorrlands län tillverkade lärfter;

N:o 24, angående beviljande af vissa förmåner för enskilda jernvägsanläggningar;

N:o 25, angående beviljad anstånd med erläggande af ränta och kapitalafbetalning å ett till sänkning af sjöarne Kalfven och Fegen i Elfsborgs län från Riksgälds-kontoret utbetaldt låneunderstöd;